

Educació cultural sostenible. Cap a una “nova” governança

Publicat per [Interacció](#) [1] el 02/10/2018 - 18:27 | Última modificació: 21/10/2020 - 13:17

Actualment en els entorns urbans s'estan generant una **multitud de nous enfocaments per al seu desenvolupament sostenible**, amb la contribució especial de la cultura i l'educació a aquests processos. En ells **sorgeix l'oportunitat de definir els espais compartits com un patrimoni comú**, en què **la cultura participativa i comunitària i la creativitat de les iniciatives cíviques** condueixen a l'objectiu d'un futur sostenible.

Al voltant de **la relació entre educació, cultura i ciutat es concreta en l'espai públic, físic o virtual**, a través d'**equipaments** com les escoles, els carrers i les places, els centres culturals i artístics de proximitat, les biblioteques, els museus o les plataformes col·laboratives de les entitats s'hi **apleguen una gran varietat de narratives i discursos** entorn del concepte de ciutadania. **La interrelació** entre aquests àmbits, però, **va més enllà de les infraestructures**; es defineix dia a dia en la construcció d'**espais socials** propicis per a la diversitat, la inclusió i l'equitat; uns **espais dinàmics d'activitat i de tensió productiva entre les polítiques i els diferents agents de la cultura i l'educació**, que afavoreixen la reflexió crítica i promouen una **trobada amb l'art públic i els processos comunitaris**.

Paco Marco (2016). Tamborí: relleu en façana per a impedir el joc de pilota. Castelló ([“Kult-ur \[2\]. Revista interdisciplinària sobre la cultura de la ciutat”](#). Vol. 3, núm. 6, 2016)

En el **paradigma de la cultura compartida**, l'art i l'acció educativa s'expandeixen pel territori i troben **experiències i actors que conformen nous imaginaris** per a repensar-nos com a subjectes actius de la ciutat,[\[1\]](#) però sovint **topen contra les estructures de la governança tradicional** i la rigidesa de certs sectors, o bé fan aflorar **pressions que deriven de problemes de convivència** relacionats amb les desigualtats, els fluxos migratoris, la saturació de l'espai públic, la manca d'accés a la informació i el coneixement, o la poca consciència sobre els drets culturals de les persones.

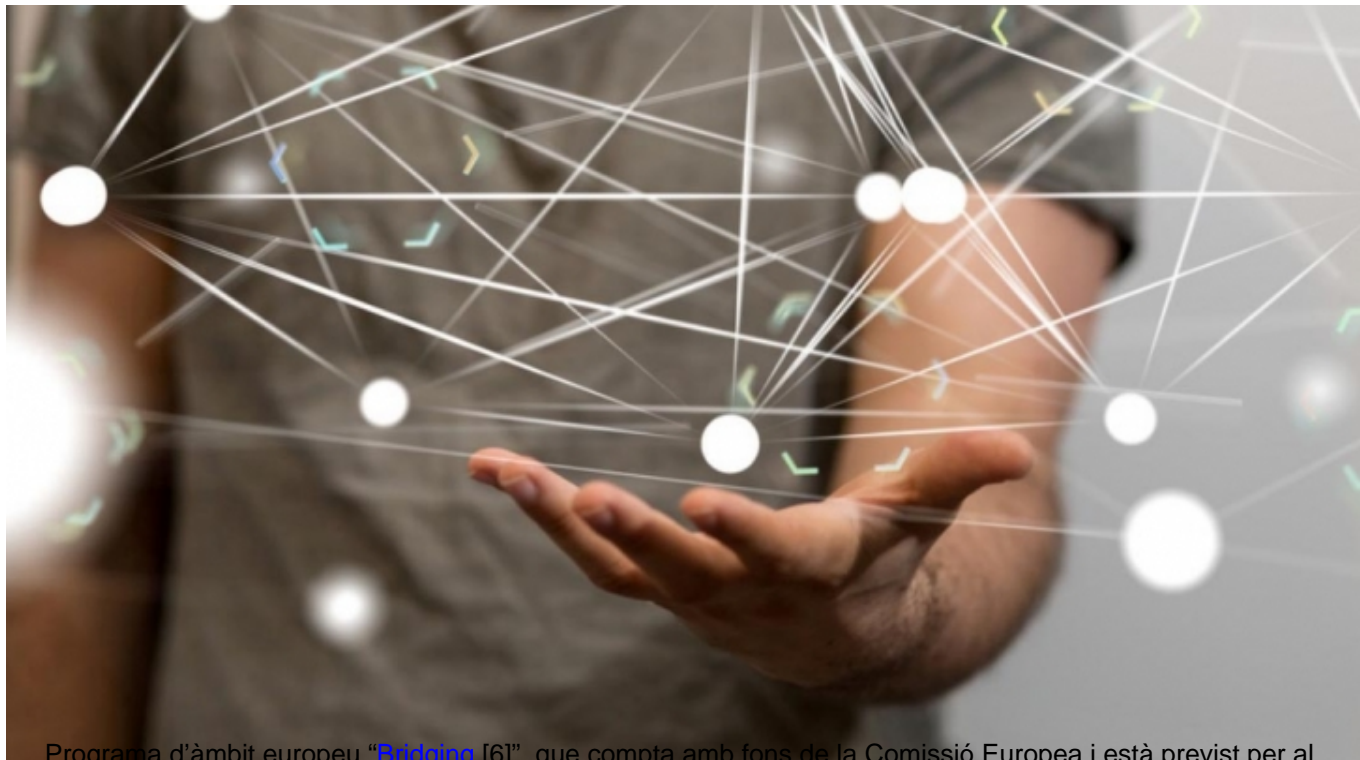
Com podem gestionar les parcel·les en què es generen **conflictes entre les institucions i la ciutadania**, entre **les polítiques públiques i les iniciatives de base**, entre **els sectors cultural i educatiu**, a partir de les quals puguem articular el desenvolupament de les nostres percepcions i possibilitats de la vida en societat de manera participativa i sostenible? Segons [Lucina Jiménez \[3\]](#):

Son necesarios nuevos esquemas de gobernanza en los ámbitos locales. Si antes lo cultural provenía casi exclusivamente de los ministerios o secretarías de cultura, **es posible hoy en día que el liderazgo provenga de la sociedad civil.** (Lucina Jiménez, "[Educación, cultura y ciudadanía \[4\]](#)")[\[2\]](#)

Els nous esquemes de governança estan prenent força arreu d'Europa. En general, **hi ha un procés d'apertura a vies innovadores de col·laboració** que té la seva **correlació, també, en els espais físics i els virtuals**, en l'arquitectura[\[3\]](#) i en el disseny de plataformes digitals. Aquesta flexibilitat es tradueix en convenis culturals com els dels municipis de Haarlem, Zutphen, West Maas en Waal i Groningen, als **Països Baixos**, que compten amb una **àmplia representació dels diversos àmbits i sectors involucrats**. Sobre l'estratègia del municipi de Haarlem, l'informe "[Educació cultural sostenible i de qualitat al teu municipi \[5\]](#)" assenyalava que:

L'èxit de la política municipal es deu en gran mesura a **un grup de treball en què estan representats els ciutadans, el sector de l'educació i les institucions culturals**. Aquest grup de treball està

directament relacionat amb l'Agenda Educativa Local (LEA), perquè les diferents parts dialoguin i hi hagi un vincle directe amb l'agenda educativa.” (Josien Paulides i Marlies Tal, “[Educació cultural sostenible i de qualitat al teu municipi](#) [5]: com organitzar-se?”)[4]

Programa d'àmbit europeu “[Bridging](#) [6]”, que compta amb fons de la Comissió Europea i està previst per al període 2017-2019

En el **sector europeu de l'aprenentatge permanent de l'art i la cultura participativa** (que inclou l'art comunitari, la cultura del voluntariat i el patrimoni), **el programa “[Bridging](#) [6]”[5] (2017-2019) té per objectiu bastir ponts entre el capital social i la promoció de la inclusió** mitjançant l'enfortiment de les activitats de cultura co-creativa, parant atenció als aspectes intersocial, intergeneracional, interregional, intercultural i intereuropeu, **involucrant tots els agents clau** del sector.

I, pel que fa al **Regne Unit**, les estratègies més recents es basen en partenariats entre els sectors cultural i educatiu. “[Building a collaborative culture](#) [7]” (2018) descriu una sèrie d'experiències de col·laboració durant tres anys (2014-2017) a l'est de Londres, compartides pel [Barbican Guildhall Creative Learning](#) [8], 6 centres d'educació musical que representen 8 autoritats locals, més de 50 organitzacions culturals i educatives i l'organització sense ànim de lucre [A New Direction](#) [9]. Aquest informe indica que, **malgrat les dificultats inicials d'entesa**, s'ha produït un **augment de les activitats artístiques i culturals** i s'estan començant a implementar **projectes d'educació cultural més estratègics** i de més abast a l'est de Londres, sota un lideratge compartit i un **model més viable des del punt de vista financer**.

Imatge del web de la plataforma [A New Direction](#) [10]

Hi ha un **nou paradigma emergent** per al treball creatiu i col·laboratiu que ara **comença a implementar-se a través d'associacions d'educació cultural**, tot i que en realitat **no és del tot “nou”**. De fet, es basa en els principis humans de **l'escolta activa, la generositat i el benefici mutu.** (Sean Gregory, director de “Learning & Engagement Barbican” / “Guildhall School of Music & Drama”)[6]

En realitat, es tracta d'**estratègies que són reformulacions de les vies de col·laboració existents** entre els diferents sectors i àmbits que comprenen la cultura i l'educació, però que **tanmateix sí resulten innovadores** en les seves aproximacions als reptes de les societats diverses d'avui dia.[7] La “nova” governança és això: la **redefinició del paper de les institucions i de la societat civil en l'espai públic**, cap a l'**aprenentatge de la cultura cívica** i la responsabilitat compartida de la gestió sostenible de les nostres vides.

[Inicieu sessió](#) [11]o [registreu-vos](#) [12]per a enviar comentaris

[1] Vegeu “Una introducció a «[Mirades educatives a la ciutat: experiència, quotidianitat i participació](#) [2]»”, de M. Mar Estrela Cerveró (“[Kult-ur. Revista interdisciplinària sobre la cultura de la ciutat](#) [13]”. Vol. 3, núm. 6, 2016, p. 19-24).

[2] Article encarregat el 2014 per la [Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units](#) [14] ([CGLU](#) [15]) en el marc de la revisió de l'[Agenda 21 de la cultura](#) [16].

[3] Llegiu l'[article](#) [17] de Mar Pichel “**Por qué Finlandia, el país con la ‘mejor educación del mundo’, está transformando la arquitectura de sus escuelas**”, en el qual Reino Tapaninen, cap d'arquitectes de l'Agència Nacional d'Educació de Finlàndia, afirma: “**Deben usarse otros espacios**, como salir a la naturaleza, visitar museos o empresas. Los videojuegos y otros ambientes virtuales también se reconocen con frecuencia como **ambientes para el aprendizaje**.” ([BBC Món](#) [18], 27 de setembre de 2017)

[4] [Article](#) [5] en holandès publicat en la plataforma d'opinió “**Capital cultural. Debat sobre educació i participació cultural**” del web de l'Institut Nacional del Coneixement per a l'Educació Cultural i l'Art Amateur ([LKCA](#) [19]). Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie Amateurkunst).

[5] “[Bridging Social Capital by Participatory and Co-Creative Culture](#) [6]” (al web de la plataforma [Educult](#) [20], Institute of Cultural Policy and Cultural Management, que connecta “la cultura, l'educació i les polítiques en la teoria i en la pràctica”).

[6] Vegeu l'informe “[Building a collaborative culture. Lessons learned on partnership working through the case study of the East London Cultural Education Partnership 2014–17](#) [7]” (2018), que inclou una **guia pràctica amb eines per a la cultura col·laborativa**.

[7] Vegeu l'informe “[What is the value of partnerships between the education and creative/cultural sectors](#) [21]?” de Sarah B. Davies (2012).

Categories: Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Categories: Article

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: educació i cultura

- [22]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/educacio-cultural-sostenible>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://www.e-revistas.uji.es/index.php/kult-ur/issue/view/v3n6>

[3] <https://interaccio.diba.cat/members/jimenezll>

[4] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/newa21c_lucina_jimenez_spa.pdf

[5] <https://www.lkca.nl/cultureel-kapitaal/duurzame-en-goede-cultuureducatie-in-je-gemeente-zo-organiseer-je-dat>

[6] <http://educult.at/en/forschungsprojekte/bridging/>

[7] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/building_a_collaborative_culture.pdf

[8] <https://www.barbican.org.uk/our-story/our-programme/creative-learning>

- [9] <https://www.anewdirection.org.uk/>
- [10] <http://www.anewdirection.org.uk/>
- [11] <https://interaccio.diba.cat/>
- [12] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [13] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/kult-ur-mirades-educatives>
- [14] <http://www.agenda21culture.net/es>
- [15] <https://www.uclg.org/>
- [16] <http://www.agenda21culture.net/es/documentos/agenda-21-de-la-cultura>
- [17] <https://www.bbc.com/mundo/noticias-41232085?SThisFB>
- [18] <http://www.bbc.com/>
- [19] <https://www.lkca.nl/over-het-lkca>
- [20] <http://educult.at/en/>
- [21] <https://www.anewdirection.org.uk/asset/726>
- [22] <https://interaccio.diba.cat/node/7754>